

Sygn. akt II AKzw 921/16

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący: SSA Dorota Rostankowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Żylińska

po rozpoznaniu w sprawie **P. P.**

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 15 kwietnia 2016 roku

w przedmiocie podjęcia postępowania wykonawczego

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie w punkcie 2.
2. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, którymi obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 8 grudnia 2011 roku w sprawie o sygn. akt II K 106/11 P. P. skazany został na karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, natomiast wyrokiem Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 21 grudnia 2005 roku w sprawie o sygn. akt X K 1082/05 P. P. skazany został na karę roku pozbawienia wolności. Wobec tego, że skazany nie stawiał się do zakładu karnego w wyznaczonych terminach, postanowieniem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 29 marca 2012 roku w sprawie o sygn. akt II Kop 43/12 został wobec niego wydany Europejski Nakaz Aresztowania w celu wykonania kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt II K 106/11, natomiast postanowieniem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 4 lipca 2014 roku w sprawie o sygn. akt II Kop 37/14 – Europejski Nakaz Aresztowania w celu wykonania kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt X K 1082/05. Wykonująca Europejskie Nakazy Aresztowania Wielka Brytania wyraziła zgodę na przekazanie P. P. w celu wykonania kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt X K 1082/05 (II Kop 37/14), natomiast co do wykonania kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt II K 106/11 – odrzuciła Europejski Nakaz Aresztowania (II Kop 43/12). Na posiedzeniu Sądu Okręgowego w Elblągu w dniu 8 maja 2015 roku P. P. oświadczył, że nie zrzeka się zasady specjalności i nie wyraża zgody na wprowadzenie do wykonania kar wynikających z wyroku łącznego w sprawie o sygn. akt II K 106/11.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 10 sierpnia 2015 roku w sprawie o sygn. akt III Kow 1498/15/el P. P. otrzymał zezwolenie na odbycie kary orzeczonej w sprawie o sygn. akt X K 1082/05 w systemie dozoru elektronicznego, natomiast postanowieniem tegoż Sądu z dnia 12 października 2015 roku udzielono P. P. warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty tej kary. Postanowieniem z dnia 3 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Elblągu wyraził skazanemu zgodę na zmianę miejsca pobytu w okresie próby na adres poza granicami kraju, tj. w L..

Postanowieniem z dnia 18 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Elblągu zawiesił postępowanie wykonawcze względem P. P. w sprawie o sygn. akt II K 106/11 i zarządził poszukiwanie go listem gończym. W dniu 3 kwietnia 2016 roku P. P. został zatrzymany w czasie kontroli granicznej na przejściu granicznym w G.. Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Elblągu podjął postępowanie wykonawcze wobec P. P.. Na postanowienie to zażalenie złożył skazany.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zażalenie jest zasadne.

Zasada specjalności, na którą powoływał się skarżący w treści złożonego środka odwoławczego, oznacza między innymi zakaz pozbawienia wolności w celu wykonania kary za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę wydania (przekazania). Regułę tę wyraża przepis art. 607e § 1 k.p.k., zgodnie z którym osoby przekazanej w wyniku wykonania nakazu nie można ścigać za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania, ani wykonać orzeczonych wobec niej za te przestępstwa kar pozbawienia wolności albo innych środków polegających na pozbawieniu wolności. Innymi słowy, zasada ta ogranicza możliwość wykonania kary za przestępstwa inne niż te, w związku z którymi nastąpiło wydanie (przekazanie). Jeżeli więc przekazanie nastąpiło w celu wykonania prawomocnego orzeczenia, niedopuszczalne jest wykonanie kar pozbawienia wolności orzeczonych za przestępstwa inne niż te, które stanowiły podstawę przekazania.

Jednym z wyjątków od tej zasady jest jednak sytuacja, w której osoba przekazana, pomimo takiej możliwości, nie opuściła terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu 45 dni od dnia prawomocnego zakończenia postępowania albo po opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na nie powróciła (art. 607e § 3 pkt 2 k.p.k.). W takiej sytuacji domniemywa się bowiem zgodę osoby przekazanej na ściganie za przestępstwa, które nie były podstawą przekazania, a warunkiem tegoż domniemania jest nieopuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez osobę przekazaną pomimo takiej możliwości – i to w ciągu 45 dni od „prawomocnego zakończenia postępowania”.

Zważyć należy, że wskazane wyżej ujęcie początku biegu tego terminu budzi wątpliwości w doktrynie, zwłaszcza, że w art. 27 ust. 2 lit. a decyzji ramowej z dnia 13 czerwca 2002 roku w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (2002/584/WsiSW), mowa jest o ostatecznym zwolnieniu osoby przekazanej, zaś zgodnie z art. 599 k.p.k. analogiczny termin w odniesieniu do ekstradycji biegnie od prawomocnego zakończenia postępowania, a w razie skazania - od daty odbycia lub darowania kary. Niewątpliwie więc, jeżeli w stosunku do osoby przekazanej w celu przeprowadzenia postępowania karnego zapadło orzeczenie umarzające postępowanie bez orzekania środka zabezpieczającego z art. 94 k.k., wyrok uniewinniający lub odstąpiono od wymierzenia kary, okres 45 dni należy liczyć od dnia uprawomocnienia się takiego orzeczenia kończącego postępowanie. W przypadku jednak innych rozstrzygnięć przy wyznaczaniu momentu początku biegu terminu 45 dni nie można pominąć kwestii możliwości opuszczenia terytorium Polski, jak i konsekwencji takiego kroku dla osoby przekazanej. Sąd Apelacyjny podziela przy tym pogląd, że jeżeli postępowanie, w związku z którym doszło do przekazania, zakończyło się wydaniem wyroku skazującego, warunkowo umarzającego postępowanie lub orzeczono środek zabezpieczający, o którym mowa w art. 94 k.k., termin 45 dni jest liczony od dnia zakończenia postępowania wykonawczego, a zatem od dnia wykonania (odbycia) kary lub innego środka polegającego na pozbawieniu wolności albo też od dnia, w którym darowano karę na skutek ułaskawienia lub amnestii. Bez znaczenia dla rozważanej kwestii jest udzielenie skazanemu odroczenia lub przerwy wykonania kary pozbawienia wolności. Oczywiście Sąd Apelacyjny zauważa, że pojawiające się w doktrynie wątpliwości wiążą się ze środkami probacyjnymi oraz karą ograniczenia wolności, stoi jednak na stanowisku, że warunkowe umorzenie postępowania, orzeczenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub też warunkowe przedterminowe zwolnienie z wykonania kary pozbawienia wolności należy uznać za przyczyny uniemożliwiające opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu art. 607e § 3 pkt. 2 k.p.k., skoro w okresie próby na skazanego zazwyczaj nakładane są pewne obowiązki, włącznie z dozorem kuratora, a przy tym cały czas istnieje możliwość podjęcia umorzonych postępowania, zarządzenia wykonania kary lub odwołania warunkowego zwolnienia. Stąd też, zdaniem Sądu Apelacyjnego, termin 45 dni należy w takich przypadkach liczyć od dnia, w którym upłynął okres próby lub zakończono odbywanie kary. Warto zauważyć, że

prezentowane przez Sąd Apelacyjny stanowisko koresponduje również z treścią przepisu art. 27 ust. 3 lit. a decyzji ramowej, który dopuszcza państwom członkowskim wprowadzenie wyjątku od zasady specjalności, polegającego na tym, że "osoba mająca możliwość opuszczenia terytorium Państwa Członkowskiego, któremu została przekazana, nie uczyniła tego w ciągu 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po opuszczeniu go".

Nawet więc gdyby przyjąć za słuszne stanowisko Sądu Okręgowego, zakładające, że postępowanie wykonawcze względem P. P. zakończyło się z momentem udzielenia mu warunkowego przedterminowego zwolnienia, to wątpliwości Sądu Apelacyjnego budzi zastosowanie wobec niego normy wynikającej z przepisu art. 607 e § 3 pkt. 2 k.p.k. Oczywiście Sąd Apelacyjny ma na uwadze, że postanowieniem z dnia 3 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Elblągu wyraził P. P. zgodę na zmianę miejsca wykonywania przezeń dozoru poza granicami kraju i że w okresie 45 dni od udzielenia mu tej zgody P. P. nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (zamierzał to uczynić dopiero w dniu 3 kwietnia 2016 roku), niemniej zważyć należy, że P. P. jest obywatelem polskim, natomiast, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wymóg opuszczenia kraju w terminie 45 dni nie może być stosowany do obywatela polskiego, wydanego przez państwo obce z ograniczeniami przekazania. Wszak nakaz taki naruszałby art. 3 Protokołu 4 do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także art. 12 ust. 4 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, gwarantujące obywatelowi prawo pobytu oraz wjazdu i wyjazdu do i ze swego kraju, stałby również w sprzeczności z normami konstytucyjnymi, wyrażonymi art. 54 ust. 1 - zakazującym uniemożliwiania obywatelom polskim powrotu do kraju oraz art. 55 ust. 1 - zakazującym wydalania własnych obywateli.

Mając powyższe na uwadze uznać należało, że postanowienie Sądu Okręgowego w części podejmującej postępowanie wykonawcze względem P. P. w sprawie o sygn. akt II K 106/11 ostać się nie może. Dlatego Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienie w tej części, o czym orzekł w punkcie pierwszym części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

Nadto, na mocy przepisów art. 626 § 1 k.p.k., art. 624 § 1 k.p.k i art. 634 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. Sąd Apelacyjny zwolnił P. P. od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, na zasadzie słuszności i obciążył nimi Skarb Państwa.